

JAVNA RASPRAVA U PRIVREDNOJ KOMORI SR SRBIJE NA TEMU „SAMOUPRAVLJANJE I KVALITET“

Savez za unapređenje kvaliteta i standardizacije SR Srbije uz pomoć Republičkog koordinacionog odbora za pripremu III Kongresa samoupravljača Jugoslavije organizovao je 9. marta 1981. godine javnu raspravu na temu „Samoupravljanje i kvalitet“.

Ovaj sastanak je otvorio potpredsednik Privredne komore Srbije drug Đorđe Janković i posle kratkog uvoda dao je reč učesnicima koji su izlagali sledeće teze:

- „Regulisanje funkcije kvaliteta standardizacije samoupravnim aktima u organizaciji udruženog rada“ – Dr Milan Spasić, pomoćnik direktora Saveznog zavoda za standardizaciju;
- „Ugrađivanje kvaliteta i standardizacije u planove razvoja OUR-a – Dr Ing. Živko Mitrović, profesor na Fakultetu organizacionih nauka;
- „Uticaj kvaliteta proizvoda na povećanje izvoza – smanjenje uvoza (posmatran sa aspekta vancarinske zaštite) – Zoran Milivojević, dip. ing., rukovodilac grupe za atestiranje proizvoda iz uvoza u Saveznom zavodu za standardizaciju;
- „Uticaj kvaliteta na ekonomske efekte privređivanja u OUR“ – Milisav Nikoletić, saradnik Instituta za ekonomiku industrije;
- „Definisanje kvaliteta proizvoda specifikacijama, standardima i propisima“ – Mirko Ninić, dipl.ing; Elektronska industrija. – Niš;
- „Samoupravno sporazumevanje i udruživanje rada i sredstava OUR-a radi obezbeđivanja kvaliteta sirovina, poluproizvoda, delova i proizvoda“ – Veroljub Tanasković, dipl. ing. – Rukovodilac sektora za standardizaciju i kvalitet – Fabrika kablova Svetozarevo;
- „Neophodnost povezivanja kvaliteta i cena“ – prof. Dr Slavoljub Urošević – Ekonomski fakultet, Beograd.

Na osnovu ovih teza pripremljeno je saopštenje za III Kongres samoupravljača pod naslovom „Kvalitet proizvoda i usluga, samoupravno sporazumevanje i ekonomska stabilizacija“.

Ovo saopštenje, koje će u celini biti objavljeno u biltenu „Standardizacija“ 3/4/1981, sadrži na kraju sledeće poruke u vezi sa kvalitetom proizvoda i usluga kao jednom od činilaca ekonomske stabilizacije zemlje, povećanja izvoza i smanjenja uvoza:

- a) da je primarni nosilac obezbeđenja kvaliteta osnovna organizacija udruženog rada i da naponi svih društveno-političkih i samoupravnih organa treba da budu usmereni na pospešivanje i sprovođenje aktivnosti u njima;
- b) kvalitet je u najvećem broju slučajeva uslovljen delatnostima više OOUR-a i OUR-a, posebno kod složenijih proizvoda, pa je jedinstveni nedeljivi kvalitet finalnog proizvoda potrebno regulisati samoupravnim dogovorima i sporazumima;
- c) odnose između OUR-a finaliste i kooperanata ili isporučilaca, u odnosu na obezbeđenje potrebnog i optimalnog kvaliteta finalnog proizvoda, moguće je regulisati samo samoupravnim sporazumima ili dogovorima;
- d) kada je za obezbeđenje kvaliteta potrebno obezbediti posebna sredstva, kada se radi o odnosima u okviru OUR ili SOUR ili između OUR-a, potrebno je udružiti rad i sredstva kako bi se ostvario zajednički ekonomski cilj;
- e) komorski mehanizam mora da zauzme ključno mesto u iniciranju, organizovanju i podsticanju samoupravnog sporazumevanja i dogovaranja radi obezbeđenja kvaliteta ili radi udruživanja rada i sredstava, ili radi pomoći i podsticanja OUR da se adekvatno organizuju radi obezbeđenja kvaliteta, posebno radi povećavanja izvoza;
- f) organi i organizacije uprave, koji su zaduženi za pripremanje ili donošenje zakona, propisa, standarda i drugih akata, ili za kontrolisanje sprovođenja zakona i propisa, moraju da ispune svoju funkciju radi zaštite domaćeg tržišta, povećanja izvoza itd.;
- g) društveno-stručne organizacije treba da se još više aktiviraju na poslovima informisanja OUR-a i informisanja kadrova o najnovijim dostignućima u oblasti kvaliteta proizvoda i usluga, kao i oblicima optimalnog organizovanja radi ostvarivanja potrebnog kvaliteta;

h) naučne institucije treba mnogo više nego do sada da izučavaju načine i oblike organizovanja obezbeđenja kvaliteta u uslovima našeg samoupravnog sistema i da o tome informišu OUR-e, kao i kadrove koji rade na obezbeđivanju kvaliteta, kako bi se iznašla optimalna rešenja i pomoglo povećavanju ekonomičnosti poslovanja.

ZASEDANJE TEHNIČKOG KOMITETA TC-60 ZA SNIMANJE I REPRODUKOVANJE SLIKE I ZVUKA MEĐUNARODNE ELEKTROTEHNIČKE KOMISIJE IEC

Od 25. februara do 6. marta 1981. godine održano je u Pragu zasedanje komiteta TC-60 za snimanje i reprodukovanje slike i zvuka i njegovih potkomiteta:

- SC-60A za snimanje i reprodukovanje zvuka,
 - SC-OB za snimanje i reprodukovanje slike i
 - SC-60C za uređaje i sisteme za obrazovanje
- i zasedanje 20 radnih grupa.

Organizaciju zasedanja preuzeo je Čehoslovački nacionalni komitet i obavio je veoma efikasno. Pripremljeno je 30 radnih dokumenata.

U radu komiteta učestvovalo je 132 delegata iz 18 zemalja, predstavnici UNESCO-a i EBU-a.

Iz naše zemlje učestvovali su predstavnici RTB-a, EI-NIŠ, Proles-a Ljubljana, RZ za obrazovanje Beograd i Saveznog zavoda za standardizaciju.

Razmatran je veliki broj dokumenata. Međutim, najviše vremena je utrošeno za razmatranje dokumenata u vezi sa standardizacijom magnetoskopa i video-ploča za primenu u domaćinstvima i obrazovanju. Odlučeno je da se dokument 60 B (Sekretarijat) 76, koji se odnosi na standardizaciju VHS magnetoskopa za primenu u domaćinstvima i obrazovanju, sa utvrđenim izmenama i dopunama, dostavi nacionalnim komitetima na glasanje po šestomesečnom postupku.

Dokument 60 B (Sekretarijat) 81 koji se odnosi na magnetoskop „Betamaks“, sa utvrđenim izmenama i dopunama, dostaviće se nacionalnim komitetima da stave primedbe po ubrzanom postupku.

Diskutovano je takođe i o novim magnetoskopima Video 2000 za primenu u domaćinstvima i odlučeno je da se pripremi dokument na nivou sekretarijata i dostavi nacionalnim komitetima da stave primedbe.

Na osnovu rezultata evropskog sastanka korisnika, proizvođača i organizacija za standardizaciju audiovizuelnih sredstava, koji je održan oktobra 1979. godine u Beogradu prihvaćen je predlog UNESCO-a da se proširi predmet rada potkomiteta SC-60C i to:

- da isti priprema standarde i preporuke u vezi sa primenom sistema široke potrošnje, koji se sastoje od audio-vizuelnih, video i mikroprocesnih uređaja, TV i radio-difuznih prijemnika, radi unapređivanja komunikacija, informisanja, kulturne razmene, obrazovanja i vežbanja, utvrđivanjem kompatibilnosti, funkcionalnosti, bezbednosti i ekonomičnosti sistema.

Pošto većina korisnika, a posebno zemlje u razvoju, nisu dovoljno stručne da izvrše pravilan izbor, kombinaciju i instalaciju pomenutih uređaja to SC 60 C treba da izradi međunarodne standarde koji će pružiti odgovarajuću pomoć u tom smislu.

Na osnovu postignutih rezultata može se reći da su zasedanja TC 60, SC 60 A, SC 60 B i SC 60 C u Pragu bila vrlo uspešna a posebno da je urađeno dosta na standardizaciji magnetoskopa za primenu u domaćinstvima i obrazovanju što je bitno za našu zemlju jer će pomoći razvoju obrazovanja i uticati na smanjenje neadekvatne opreme.

Dogovoreno je da se sledeće zasedanje održi u Japanu nakon 18 meseci.

ANOTACIJE NACRTA JUGOSLOVENSKIH STANDARDARDA I NACRTA REVIZIJE STANDARDARDA

Nacrte jugoslovenskih standarda i nacрте revizije standarda koje objavljujemo u ovom broju JUS inofmracija pripremile su komisije za standarde Saveznog zavoda za standardizaciju u čiji su sastav pored stručnjaka Zavoda ušli predstavnici proizvođača, potrošača i zainteresovanih ustanova.

Predloge nacрта standarda iz oblasti sijalica i pribora pripremio je TO 34 Jugoslovenskog elektrotehničkog komiteta (Svetlosni izvori i pripadajući uređaji).

Svi tekstovi nacрта standarda i nacрта revizije standarda su umnoženi i dostavljeni svim članovima komisija predstavnicima organizacija i institucija da stave svoje primedbe.

Danom objavljivanja u JUS informacijama pomenuti nacrti se stavljaju na javnu diskusiju i zainteresovani se obaveštavaju da je:

- rok za dostavljanje primedbi u vezi sa nacrtima standarda **1. jul 1981. godine;**
- rok za dostavljanje primedbi u vezi sa nacrtima revizije standarda **1. jul 1981. godine** za sve nacрте osim za nacrt revizije standarda iz **oblasti nafte i naftinih derivata** kome je rok za dostavljanje primedbi **15. maj 1981. godine.**

Zainteresovani koji nisu primili tekstove nacрта standarda i nacрта revizije standarda mogu se obratiti Saveznom zavodu za standardizaciju, odgovarajućoj grupi, Beograd, Slobodana Pezezića Krcuna 35, sa zahtevom da im se isti dostave.

IZ GRUPE ZA ELEKTROTEHNIKU

A. Iz oblasti sijalica i pribora

- JUS N.L1.180** Podnožja za sijalice. Prefokusno podnožje P 43t–38. Sklop sa prstenom na gotovoj sijalici. Glavne mere
- JUS N.L1.181** Podnožja za sijalice. Prsten za prefokusno podnožje P 43t–38. Glavne mere
- JUS N.L2.245** Sijalice za motorna vozila. Sijalice sa presovanim podnožjem. Glavne mere i karakteristike
- JUS N.L4.011** Minijaturne fluorescentne cevi. Glavne mere
- JUS N.L4.072** Podnožja za sijalice. Podnožje G 5 sa dva čepa. Glavne mere
- JUS N.L4.073** Podnožja za sijalice. Granično merilo „ide“ i „ne ide“ za podnožje G 5 sa dva čepa. Glavne mere
- JUS N.K4.074** Podnožja za sijalice. Granično merilo „ide“ za podnožje G5 sa dva čepa na gotovim sijalicama

B. iz oblasti telekomunikacionih kablova

- JUS N.C2.330** Telekomunikacije. Priključni gajtan, otporan prema vlazi, TG 30
- JUS N.C2.331** Telekomunikacije. Priključni gajtan sa uporednim paricama, otporan prema vlazi, TG31
- JUS N.C2.380** Telekomunikacije. Gajtan za telekomunikacione aparate, otporan prema vlazi, tg80

IZ GRUPE ZA BEZBEDNOST I ZAŠTITU ŽIVOTNE SREDINE

iz oblasti pesticida

- JUS H.B5.043** S–[1,2–bis(etoksikarbonil)–etil]0,0–dimetil fosforoditioat, tehnički (malation). Tehnički uslovi i ispitivanja
- JUS H.B8.726** S–[1,2–bis(etoksikarbonil)–etil]0,0–dimetil fosforoditioat, tehnički (malation). Određivanje

sadržaja aktivne supstance, spektrofotometrijskom metodom

- JUS H.B8.727** S–[1,2–bis(etoksikarbonil)–etil]0,0–dimetil fosforoditioat, formul. proizvodi (malation). Određivanje sadržaja aktivne supstance, metodom gasno-tečne hromatografije
- JUS H.B8.728** S–[1,2–bis(etoksikarbonil)–etil]0,0–dimetil fosforoditioat, tehnički (malation). Određivanje sadržaja slobodne dimetil-ditiofosforne kiseline
- JUS H.B8.729** S–[1,2–bis(etoksikarbonil)–etil]0,0–dimetil fosforoditioat, tehnički (malation). Određivanje sadržaja gvožđa
- JUS H.B8.730** S–[1,2–bis(etoksikarbonil)–etil]0,0–dimetil fosforoditioat, tehnički (malation). Određivanje sadržaja dimetil-fumarata
- JUS H.B8.731** S–[1,2–bis(etoksikarbonil)–etil]0,0–dimetil fosforoditioat, tehnički (malation). Određivanje sadržaja slobodne kiseline, kao H₂SO₄
- JUS H.B8.732** S–[1,2–bis(etoksikarbonil)–etil]0,1–dimetil fosforoditioat, tehnički (malation). Određivanje sadržaja materija nerastvornih u acetonu
- JUS H.B8.760** Ispitivanje pesticida. Određivanje specifične mase i gustine
- JUS H.B5.136** Pesticidi. Pesticidi za koje se smatra da nisu potrebni jedinstveni nazivi. Prva lista

IZ GRUPE ZA HEMIJU

a) iz oblasti sirovih koža

- JUS G.B1.011** Sirova koža. Svinjska koža (revizija)
- JUS G.B1.016** Sirova koža. Sitna koža (revizija)

b) iz oblasti gotove kože

- JUS G.S2.041** Gotova koža. Određivanje površinskog rastezanja i čvrstoće lica, metodom kugle

c) iz oblasti mafte i naftinih derivata

- JUS B.H8.011/1964** Uzimanje uzoraka nafte i naftinih derivata (Revizija)

d) iz oblasti celuloze, papira, kartona, lepenke i proizvoda njihove prerade

Revizija

- JUS H.N0.300** Klasifikacija papira, kartona i lepenke prema vlaknastom sastavu

- JUS H.N0.310** Papir, karton i lepenka. Gramatura (masa 1 m²)
- JUS H.N8.207** Ispitivanje papira i kartona. Klimatiziranje uzoraka. Standardni uslovi (23/50)
- JUS H.N8.209** Ispitivanje papira. Određivanje otpornosti prema prskanju
- JUS H.N8.210** Ispitivanje papira i kartona. Određivanje otpornosti prema prskanju po Mulenu
- JUS H.N8.211** Ispitivanje valovitog i masivnog kartona i lepenke. Određivanje otpornosti prema prskanju po Mulenu
- JUS H.N8.225** Ispitivanje papira i kartona. Određivanje gramature

Nacrte tekstova za reviziju napred navedenih standarda izradili su stručnjaci Instituta za celulozo in papir iz Ljubljane i Tovarne celuloze „Aero“ iz Medvoda.

e) iz oblasti neorganskih hemikalija — kalcijum-karbid

- JUS H.B9.020** Kalcijumkarbid. Tehnički uslovi
- JUS H.B8.590** Kalcijumkarbid. Ispitivanje. Uzimanje uzoraka
- JUS H.B8.591** Kalcijumkarbid. Ispitivanje. Određivanje granulometrijskog sastava
- JUS H.B8.592** Kalcijumkarbid. Ispitivanje. Određivanje mase razvijenog gasa
- JUS H.B8.593** Kalcijumkarbid. Ispitivanje. Određivanje sadržaja fosforovodonika u razvijenom gasu
- JUS H.B8.594** Kalcijumkarbid. Ispitivanje. Određivanje sadržaja vodoniksulfida u razvijenom gasu

Nacrte tekstova napred navedenih jugoslovenskih standarda izradili su stručnjaci Tovarne dušika — Ruše.

IZ GRUPE ZA POLJOPRIVREDU I ŠUMARSTVO

iz oblasti stolarskih proizvoda

- JUS D.E1.192** Spoljni prozori i balkonska vrata. Zahtevi u pogledu propustljivosti vazduha i vodonepropustljivosti
- JUS D.E1.235** Spoljni prozori i balkonska vrata. Metode ispitivanja propustljivosti vazduha i vodonepropustljivosti

IZ GRUPE ZA GRAĐEVINARSTVO

a) iz oblasti čeličnih konstrukcija

- JUS U.E7.096** Stabilnost nosećih čeličnih konstrukcija. Ekscentrično pritisnuti štapovi

b) iz oblasti građevinarstva

- JUS U.M1.025** Beton. Određivanje statičkog modula elastičnosti pritiskom
- JUS B.B8.029** Ispitivanje granulacije agregata
- JUS B.B8.023** Ispitivanje fizičko-hemijskih osobina cementa

SASTANCI KOJI ĆE SE ODRŽATI

A. Sastanak Komisije za standarde iz oblasti „zatvorenih sudova za komprimovane tečne i pod pritiskom zatvorene gasove“ održaće se 16. i 17. aprila 1981. godine u Saveznom zavodu za standardizaciju, Beograd, Slobodana Penezića Krcuna 35, sala 97/IV sprat, sa početkom prvog dana u 10 časova.

Dnevni red sastanka:

- 1) Razmatranje nacrti i usvajanje definitivnog teksta revizije standarda
JUS M.Z2.510
JUS M.Z2.515
JUS M.Z2.550
- 2) Razmatranje prednacrti standarda JUS M.Z2.530
- 3) Dogovor o eventualnim izmenama i dopunama Pravilnika o tehničkim normativima za pokretne zatvorene sudove za komprimirane, tečne i pod pritiskom rastvorene gasove („Sl. list SFRJ“, br. 25/80).
- 4) Razmatranje predloga industrije „Đuro Đaković“ iz Slavonskog Broda za reviziju (izmenu) standarda JUS M.C5.352.
- 5) Dogovor o izradi Pravilnika o tehničkim normativima za uređaje i opremu vozila sa pogonom na tečni naftni gas
- 6) Razmatranje predloga Industrije nafte Zagreb za izmene i dopune standarda JUS M.Z2.600. Predlog za izmenu-dopunu ovog standarda koji je dao Republički komitet za energetiku, industriju, rudarstvo i zanatstvo SR Hrvatske.
- 7) Razmatranje predloga „LIFAM-a“ Stara Pazova za izmenu standarda JUS M.Z2.511 (postoji i predlog Industrije „Đ. Đaković“).
- 8) Razmatranje predloga organizacije „Tehnogas“, Beograd za izmene boje za označavanje vrste gasa u bocama.
- 9) Dogovor o daljem radu.

B. Sastanak komisije za standardizaciju nafte i naftinih derivata — oblast analitičkih metoda ispitivanja — održaće se 21. aprila 1981. godine u 8 časova u zgradi Saveznog zavoda za standardizaciju, Slobodana Penezića Krcuna br. 35, velika sala u prizemlju.

Na sastanku će se razmatrati nacrti jugoslovenskih standarda:

JUS B.H8.039/81 Određivanje vode destilacijom

JUS B.H8.150/81 Određivanje vode i taloga — metodom centrifuge

C. Sastanak članova Komisije za standarde iz oblasti bazne i elektrohemijske industrije — tehnička borna kiselina i nje-ne soli, održaće se 21. i 22. aprila 1981. godine, u 9 časova, u zgradi Saveznog zavoda za standardizaciju, Beograd, Slobodana Penezića Krcuna 35, sala br. 97, sprat IV, sa sledećim dnevnim redom:

Razmatranje prednacrta jugoslovenskih standarda, prispe-
lih mišljenja, predloga i primedbi na prednacrte i izrada na-
crta jugoslovenskih standarda:

JUS H.B1.104 Natrijum-perborat, tehnički. Tehnički us-
lovi

JUS H.B8.647 Ispitivanje tehničkog natrijum-perborata.
Određivanje sadržaja aktivnog kiseonika i
sadržaja natrijum-perborata. Volumetrijs-
ka metoda

JUS H.B8.648 Ispitivanje tehničkog natrijum-perborata.
Određivanje sadržaja gvožđa. Spektrofo-
tometrijska metoda

JUS H.B8.649 Ispitivanje tehničkog natrijum-perborata.
Merenje pH—vrednosti. Potenciometrijska
metoda

JUS H.B8.650 Ispitivanje tehničkog natrijum-perborata.
Određivanje granulometrijskog sastava.
Metoda prosejavanja

JUS H.B8.651 Ispitivanje tehničkog natrijum-perborata.
Određivanje nasipne zapreminske mase

JUS H.B8.652 Ispitivanje tehničkog natrijum-perborata.
Određivanje sadržaja materija nerastvor-
ljivih u vodi. Gravimetrijska metoda

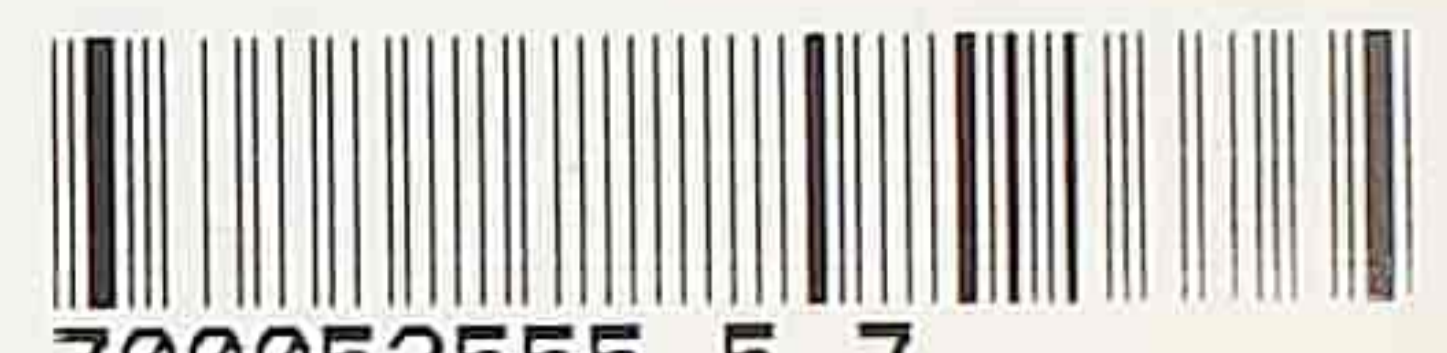
„JUS informacije“ izdaje Savezni zavod za standardi-
zaciju, primerci su besplatni, izlaze dva puta mesečno.
Adresa: Slobodana Penezića Krcuna 35, Beograd.
Telefoni: Centrala 644—066 i 682—099, grupa za ru-
darstvo i metalurgiju, lokal 348, i 349, grupa za građe-
vinarstvo 304, grupa za hemiju 316 i 315, grupa za
mašinogradnju i saobraćaj 342, 343, grupa za elektro-

tehniku 319, 320, grupa za poljoprivredu i šumarstvo
346, grupa za bezbednost i zaštitu životne sredine 350,
grupa za razvoj, koordinaciju, međunarodnu saradnju i
informacije 275, grupa za uređivanje znakova kvalite-
ta i atestiranje 308, urednik biltena 276.
Standardoteka: 240
Sekretar: 290.

41

428/1981/1

700052555.5,7

СОБЛ

